

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра суспільних дисциплін

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
„_____” _____ 2016 р.

07-03-25

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

для студентів спеціалізації «Педагогіка вищої школи»

Рівне – 2016

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Робоча програма "Моделювання освітньої та професійної діяльності фахівця" для студентів за спеціалізацією "Педагогіка вищої школи". – Рівне: НУВГП, 2016. – 14 с.

Розробник: Кристопчук Т.Є., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри суспільних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних дисциплін
Протокол від "14" вересня 2016 р., №2.

Завідувач кафедри _____

Ю.П.Олексін

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 011 "Науки про освіту"

Протокол від "____" _____ 20____ р. №____

Голова науково-методичної комісії _____

Ю.П.Олексін

© К-82, 2016
© НУВГП, 2016

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань 01 "Освіта"	Нормативна	
	Спеціальність 011 "Науки про освіту"		
Модулів – 1	Спеціалізація "Педагогіка вищої школи"	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
		10-й	10-й
Загальна кількість годин – 150		Лекції	
		30 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	10 год.
	Лабораторні		
-	-		
Самостійна робота			
90 год.	138 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 3 самостійної роботи студента – 4,5	Рівень вищої освіти: магістр	Вид контролю	
		екзамен	екзамен

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання - 40 % до 60 %;
для заочної форми навчання - 0,8 % до 92 %;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни "Моделювання освітньої та професійної діяльності фахівця" – формування професіоналізму та культури професійно-педагогічної діяльності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів; підготовка магістрів до виконання обов'язків викладача вищого навчального закладу, проведення науково-пошукової роботи та до керівництва дослідницькою роботою студентів.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків викладача вищої школи;
- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для побудови навчального процесу з урахуванням специфіки професійної діяльності майбутніх фахівців;
- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для використання моделювання у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу;
- формування системи теоретичних знань та практичних умінь для побудови моделі професійної та соціальної діяльності фахівця, а також моделі особистості фахівця;
- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для аналізу професійно важливих та особистісних якостей майбутнього фахівця;
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність;
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях;
- формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- структуру педагогічної системи у цілому та вищої освіти, зокрема, про наукову, організаторську та виховну роботу викладача вищого навчального закладу;
- методологію наукового дослідження та вивчення суб'єкта навчання – студента;
- форми організації навчального процесу у вищому навчальному закладі та способи моделювання окремих його ланок;
- сучасні технології навчання у вищому навчальному закладі;
- загальну схему побудови моделі діяльності фахівця;
- особливості діяльності фахівця, її структурні елементи;
- основні терміни з навчальної дисципліни.

вміти:

- визначати структури професійної діяльності;
- робити аналіз професійної діяльності фахівця;
- розробляти систему умінь вирішувати узагальнені задачі діяльності;
- проводити класифікацію умінь;
- використовувати моделювання як метод наукового пізнання, так і метод педагогічного дослідження,

— застосовувати моделі та моделювання у навчальному процесі вищого навчального закладу;

- створювати модель професійної та соціальної діяльності фахівця;
- використовуючи вимоги до фахівця, визначати цілі освітньої та професійної підготовки випускника вищого навчального закладу певних напрямів підготовки або спеціальності;
- визначати цілі освітньої та професійної підготовки випускника вищого навчального закладу з певної спеціалізації, спеціальності;
- формувати упорядковану систему цілей підготовки;
- аналізувати структуру педагогічної системи у вищій освіті.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Загальні основи моделювання діяльності фахівця

Тема 1. Педагогіка вищої школи як наукова дисципліна

Педагогіка вищої школи як наукова дисципліна. Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система.

Соціально-історичні характеристики розвитку системи вищої педагогічної школи в Україні. Система вищої педагогічної освіти за кордоном

Тема 2. Організація науково-дослідницької роботи фахівця

Методологічні засади та науковий апарат педагогічного дослідження фахівця.

Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності фахівця.

Класифікація педагогічних досліджень за їх характером і змістом.

Тема 3. Моделювання виховної діяльності фахівця

Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу. Студентство як соціальна група. Студент як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності.

Тема 4. Культура професійно-педагогічної діяльності фахівця

Педагогічна культура викладача. Педагогічне спілкування

Тема 5. Моделювання управління самостійною діяльністю

Організація управління самостійною навчальною роботою студентів. Специфіка організації навчально-виховного процесу в навчальних закладах (коледжах, ліцеях, гімназіях).

Тема 6. Сучасні технології в системі вищої освіти

Сучасні технології в системі вищої освіти. Моделювання мінілекцій та мініпрактичних із застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій.

Тема 7. Соціальна діяльність фахівця: суть, основні поняття

Аналіз соціальної діяльності фахівця. Моделювання соціальної діяльності (модель особистості). Структурування діяльності фахівця. Формування системи соціально-гуманітарних умінь. Класифікація умінь соціальної діяльності.

Моделювання виховного аспекту діяльності фахівця. Моделювання ситуацій у

Змістовий модуль 2. Моделювання професійної діяльності фахівця

Тема 8. Роль моделювання в пізнавальній і практичній діяльності фахівця

Різноманітність підходів до визначення понять «модель» та «моделювання». Значення моделювання як способу пізнання. Класифікація моделей. Види моделювання у науково-педагогічній літературі. Моделювання як метод наукового дослідження. Моделювання та експеримент. Моделювання і проектування: спільне та відмінне.

Тема 9. Проблеми моделювання навчального процесу

Моделювання освітніх систем. «М'які» та «жорсткі» моделі. Використання моделювання в навчальному процесі. Моделювання навчального процесу. Використання моделювання у навчальному процесі вищого навчального закладу

Тема 10. Особливості професійної діяльності фахівця

Структура професійної діяльності. Класифікація структурних елементів професійної діяльності: різноманітність підходів. Поняття спеціалізації та її роль у професійній діяльності фахівця. Особливості діяльності викладача вищого навчального закладу.

Тема 11. Моделювання професійної діяльності фахівця

Модель майбутнього фахівця. Загальна схема побудови моделі фахівця. Формування системи професійних знань, умінь та навичок. Професійні здібності. Особистісні якості фахівця. Професійно важливі якості фахівця. Різноманітність підходів до визначення поняття «професіоналізм» та «професійна компетентність». Основні етапи формування професіоналізму. Професійні компетенції майбутнього фахівця. Аналіз професійної діяльності фахівця.

Тема 12. Зміст освіти фахівця

Зміст освіти фахівця. Нормативні документи. Закон "Про вищу освіту". Система стандартів вищої освіти. Державний стандарт, галузевий стандарт та стандарт вищого навчального закладу. Вимоги до стандартів. Функції стандартів. Складові стандартів. Кваліфікація (професійна та академічна). Порівняльний аналіз кваліфікацій в Україні та за кордоном. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця. Алгоритм складання освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л.		п.	лаб.	інд.	с.р.	л.		п.	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Загальні основи моделювання діяльності фахівця												
Тема 1. Педагогіка вищої школи як наукова дисципліна	12	4	2			6	11					11
Тема 2. Організація науково-дослідницької роботи фахівця	12	2	6			4	13	2				11
Тема 3. Моделювання	12	2	2			8	11					11

виховної діяльності фахівця												
Тема 4. Культура професійно-педагогічної діяльності фахівця	12	2	2			8	11					11
Тема 5. Моделювання управління самостійною діяльністю	12	2	2			8	11					11
Тема 6. Сучасні технології в системі вищої освіти	12	4	2			6	11					11
Тема 7. Соціальна діяльність фахівця: суть, основні поняття	12	4	2			6	14		2			12
Разом за змістовим модулем 1	84	20	18	-	-	46	82	2	2	-	-	78
Змістовий модуль 2.												
Моделювання професійної діяльності фахівця												
Тема 8. Роль моделювання в пізнавальній і практичній діяльності фахівця	13	2	2			9	14		2			12
Тема 9. Проблеми моделювання навчального процесу	13	2	4			7	12					12
Тема 10. Особливості професійної діяльності фахівця	13	2	4			9	14		2			12
Тема 11. Моделювання професійної діяльності фахівця	13	2	4			9	14		2			12
Тема 12. Зміст освіти фахівця	14	2	4			10	14		2			12
Разом за змістовим модулем 2	66	10	12			44	68	-	8	-	-	60
Усього годин	150	30	30			90	150	2	10			138

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Система вищої педагогічної освіти за кордоном	2	-
2	Методологічні засади та науковий апарат педагогічного дослідження фахівця.	2	-
3	Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності фахівця.	2	-
4	Класифікація педагогічних досліджень за їх характером і змістом.	2	
5	Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу.	2	-
6	Соціальна діяльність фахівця. Модель особистості фахівця		2
7	Моделювання мінілекцій та мініпрактичних із застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій.	2	-
8	Моделювання: шляхи використання у практичній діяльності фахівця	2	2
9	Моделювання навчального процесу у вищому навчальному	2	-

	закладі		
10	Особливості структурування професійної діяльності фахівця	2	2
11	Модель фахівця: модель професійної діяльності та модель підготовки фахівця.	2	2
12	Структура професійної діяльності викладача вищої школи	2	-
13	Умови ефективного виконання професійної діяльності. Професійна взаємодія та професійне спілкування	2	-
14	Зміст освіти фахівця	2	2
15	Освітньо-кваліфікаційна характеристика як модель професійної діяльності фахівця	2	-
	Разом	30	10

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 /1 год. занять.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год на 1 кредит ЄКТС.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях -

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Моделювання навчального процесу закладу вищої освіти.	3	5
2.	Особливості використання методу моделювання в навчальному процесі ВНЗ.	3	5
3.	Моделювання як один з методів педагогічного дослідження.	3	5
4.	Сучасні освітні моделі	3	5
5.	Моделювання як метод пізнання навколишньої дійсності.	3	5
6.	Модель професійної діяльності: проблеми створення.	3	5
7.	Структура професійної діяльності: різноманітність підходів.	3	5
8.	Використання моделей викладачем вищої школи у навчальному процесі.	3	5
9.	Ділова та міжособистісна взаємодія у професійній діяльності.	3	5
10.	Моделювання педагогічних ситуацій у навчальному процесі вищої школи.	3	5
11.	Професійний відбір, підбір. Професійне самовизначення людини в діяльності.	3	5
12.	Індивідуально-психологічні особливості фахівця. Вимоги професії до людини.	3	5

13.	Професійна етика (викладача вищої школи). Види професійної етики.	3	5
14.	Професійна компетентність викладача вищої школи: професійні знання та вміння.	3	5
15.	Професійні кризи („професійне вигорання“) та деформації у професійній діяльності викладача вищої школи	3	5
16.	Формування Я-концепції фахівця (викладача вищої школи).	3	5
17.	Культура викладача вищої школи.	3	5
18.	Процес професійної взаємодії викладача та студентів: проблеми та перспективи.	3	5
19.	Основні способи спільної діяльності у процесі професійної взаємодії.	3	5
20.	Соціальні позиції та ролі фахівців в процесі виконання професійної діяльності.	3	5
21.	Використання портфоліо у навчальному процесі закладу вищої освіти.	3	5
22.	Професійний стиль викладача вищої школи.	3	5
23.	Професійні комунікативні якості викладача вищої школи	3	5
24.	Структура особистості фахівця. Особистісний потенціал фахівця.	3	5
25.	Вплив психологічного клімату на ефективність виконання професійної діяльності	3	4
26.	Саморегуляція психічного стану фахівця як запорука ефективної професійної діяльності.	3	4
27.	Моделювання виховного аспекту діяльності фахівця.	4	4
28.	Формування змісту виробничої функції, типові завдання діяльності та відповідні уміння фахівця.	4	2
29.	Система фундаментальних та спеціальних умінь у змісті освіти фахівця.	4	4
Разом		90	138

7. Методи навчання

Застосування інтерактивних методів навчання під час лекційних та практично-семінарських занять ("мозкового штурму", методу "ажурної пилки", розв'язування педагогічних ситуацій, робота в мікрогрупах, засідання дискусійного клубу, мікро-викладання, робота в парах, розминка, тренінг тощо);

проведення практичних і семінарських занять із застосуванням імітаційно-рольових ігор, проектних технологій;

виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, контрольної роботи в межах годин, відведених на самостійне вивчення дисципліни;

робота з навчально-методичними матеріалами та Інтернет-джерелами;

проведення лекцій та семінарсько-практичних занять із використанням наочних методів навчання (презентацій, відео-матеріалів тощо).

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться

в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих). Екзаменаційні білети містять 1 теоретичне питання, 2 практичних завдання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль № 1						Змістовий модуль № 2							
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2,...T12 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	
60–63	задовільно
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Моделювання освітньої та професійної діяльності фахівця» для студентів спеціалізації "Педагогіка вищої школи" заочної форми навчання / Т.Є.Криstopчук. – Рівне: НУВГП, 2016. – 11с.
2. Робочий зошит до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни «Моделювання освітньої та професійної діяльності фахівця» для студентів спеціалізації "Педагогіка вищої школи" заочної форми навчання / Т.Є.Криstopчук. – Рівне: НУВГП, 2016. – 15 с.
3. Конспект лекцій на паперових носіях.
4. Конспект лекцій на електронних носіях.
5. Нормативні документи Міністерства освіти і науки України.
6. Роздавальний матеріал до семінарських занять.

11. Рекомендована література

Базова

1. Артамонова Е. И. Философско-педагогические основы развития духовной культуры учителя / Е. И. Артамонова. – М. : МАНПО, 2011. –240 с.
2. Банк інноваційних педагогічних технологій / Автор-упорядник Л. В. Галіцина. – К. : Шкільний світ, 2012. – 104 с.
3. Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексеєнко, В. М.Аніщенко, Г. О. Балл та ін.; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К. : Інформ. Системи, 2010. – 342 с.
4. Бовтенко М.А. Современная пресс-служба/Press office: Информационные коммуникационные технологии. – "Реклама и связи с общественностью" : [учеб. пособие] / М. А. Бовтенко. – Новосибирск : Изд-во НГТУ, 2013. –199 с.
5. Гнезділова К. М. Моделі та моделювання у професійній діяльності викладача вищої школи : навч. посіб. / К. М. Гнезділова, С. О. Касярум. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2011. – 124 с.
6. Гонтаровська Н. Б. Освітнє середовище як фактор розвитку особистості: монографія / Н. Б. Гонтаровська ; НАПН України, Ін-т пробл. виховання. – Д. : Дніпро – VAL, 2010. – 622 с.
7. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Вид. друге, доповн. й виправл. / С. У. Гончаренко. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 552 с.

8. Козловський Ю. М. Моделювання наукової діяльності вищого навчального закладу : теоретико-методологічний аспект / Ю. М.Козловський [Монографія]. – Львів : Сполом, 2012. – 484 с.
9. Кравцов Ю. С. Філософське призначення освіти у морально-правовій ідентифікації людини : монографія / Ю. С. Кравцов ; Дніпродзерж. держ. техн. ун-т (ДДТУ). – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2012. – 254 с.
10. Краевский В. В., Бережнов Е. В. Методология педагогики : новый этап/ В. В. Краевский, Е. В. Бережнов. – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 400 с.
11. Кремень В. Синергетична модель розвитку освіти як відповідь на виклики сьогодення / В. Кремень // Рідна школа. – № 6 (червень). – 2010. – С. 4–6.
12. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу : документи і матеріали (травень-грудень 2004 р.).– Ч. 2 / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. ; під ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2004.– 202 с.

Допоміжна

13. Кыверялг А. А. Методы исследований в профессиональной педагогике. – Таллин: Валгус, 1980. – 334 с.
14. Михеев В. И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике. – Изд. 3-е, стереотип. – М.: КомКнига, 2006. – 200 с.
15. Педагогіка вищої школи: Підручник / За ред. Д. В. Чернілевського. – Вінниця: АМСКП, Глобус-Прес, 2010. – 408 с.
16. Приходько В. М. Словник основних термінів і понять з моніторингу якості освіти та превентивного виховання / В. М. Приходько. – Х. : Вид.група «Основа», 2011. – 128 с. – (Бібліотека журналу «Управління школою»; Вип. 02 (98)).
17. Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому закладі освіти : кол. монограф. дослідж. / П. В. Мельник [та ін.]; наук. ред. Н. В. Ківенко, Ю. П. Чорноморець; Держ. податкова адмін. України, Нац. ун-т держ.податкової служби України. – Ірпінь : [б. в.], 2010. – 255 с.
18. Семиченко В. А. Моделювання структури педагогічної діяльності. – Ялта, 2000. – 75 с.
19. Синдром "професійного вигорання" та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, Т. В. Зайчикової – К.: Міленіум, 2004. - 264 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>. – Назва з екрана.
2. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://litopys.com.ua/places/b-bl-oteki/r-vnenska-oblasna-un-versalna-naukova-b-bl-oteka/>. – Назва з екрана.
3. Стандарти вищої освіти за усіма рівнями вищої освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://education-ua.org/ua/articles/689-standarti-vishchoji-osviti>. – Назва з екрана.